

VROUW IN MANSKLEREN

MARIA VAN ANTWERPEN (1719–1781)

In het jaar 1769 moest in de stad Gouda een vrouw voor de rechter verschijnen. Haar naam was Maria van Antwerpen. 'Ik wil een eerlijk antwoord op de volgende vraag,' begon de rechter. 'Bent u een man of een vrouw?'

'Een vrouw,' antwoordde Maria.

'Waarom draagt u dan mannenkleren?'

Waarom noemt u zich Machiel van Handwerpen? En waarom heeft u zich als soldaat in het leger gemeld?'

Geduldig gaf Maria antwoord op alle vragen. Ze had niets te verliezen. Iedereen kende haar verhaal al. Bij binnenkomst van de rechtbank hadden haar bewakers met moeite een weg vrijgemaakt door het toegestroomde publiek. Maria had immers in alle kranten gestaan. En anders kenden de mensen haar wel van het boek *De Bredase Heldin*, dat een medegevangene ooit over haar had geschreven.

Maria keek naar de rechter. Hij draaide aan de punten van zijn snor. Haar lot lag in zijn handen. Misschien stuurde hij haar naar de gevangenis. Ze had het eerder meegemaakt. Misschien werd ze verbannen uit Gouda of uit heel Holland. Ook dat was haar

eerder overkomen. Wat kon zij eraan doen dat haar leven zo gelopen was? Terwijl de rechter maar niet van zijn snor kon afblijven en het publiek buiten stond te joelen, dacht Maria terug aan haar ongelukkige jeugd.

Maria was in Breda geboren als het zevende kind in het gezin van havenarbeider Johannes. Toen ze acht was, werd ze naar een tante gestuurd. Maria begreep dat wel. Haar ouders verdienden niet genoeg om voor zo veel kinderen te zorgen.

Wat Maria niet begreep was dat haar zes broers wel gewoon thuis mochten blijven wonen.

'Je ouders hadden als zevende kind liever weer een jongen gehad,' zei haar tante.

'Jongens kunnen voor zichzelf zorgen.'

Toen Maria dertien jaar was, stierven haar beide ouders kort na elkaar. Nu was ze wees. Ze was op haar tante aangewezen. En die leek alleen maar geld aan haar te willen verdienen. Zeven dagen per week werkte Maria als dienstmeisje bij rijke Bredase families. Voor een karig loontje hielp ze eerst in huis bij het gezin van de burgemeester.

Toen die haar niet meer nodig had, kwam ze bij een rijke kleermaker terecht. De kleermaker leerde haar de kneepjes van zijn vak. Maar hoe ze ook haar best deed, ze kreeg er nauwelijks voor betaald. Nooit kreeg ze een bedankje of een complimentje. Sterker nog: elke dag kreeg ze waarschuwingen te horen als: 'Als je niet opschiet, betaal ik je geen cent. En als je je werk verprutst, ontsla ik je meteen.' Onder het werk piekerde Maria zich suf. Hoe kon ze als vrouw een beter leven krijgen? Eigenlijk had het antwoord altijd al geweten: dat kon helemaal niet als vrouw, dat kon alleen als man. Langzaam begon

bij haar een plan te rijpen. Zou het heel moeilijk zijn om als man door het leven te gaan? Wat moest ze daarvoor doen? Ze moest haar stem laten zakken. Ze moest een andere manier van lopen aanleren. En ze had mannenkleden nodig. Dat laatste was niet moeilijk. Stiekem naaide ze voor zichzelf een mannenhemd en een mannenbroek.

Ondertussen oefende ze haar nieuwe stemgeluid. 'Mijn naam is, eh... Ik heet... Jan van Antwerpen.' Nee, dat was nog lang niet goed genoeg. Haar stem moest nog iets lager klinken. 'Mijn naam is Jan van Antwerpen.' Ja, dat klonk al een stuk

beter. Nu dat waggelende loopje nog. Grote passen recht vooruit zetten. Nee, niet zo met haar billen draaien, dat deden mannen niet. Benen een beetje uit elkaar. Duimen achter de broekriem...

Het was eigenlijk helemaal niet moeilijk om een man na te doen. Nu nog een geschikt moment vinden om een nieuw leven te beginnen. Dat moment kwam vanzelf toen Maria door de kleermaker op staande voet werd ontslagen omdat ze een paar minuten te laat thuiskwam.

Maria – of beter gezegd, Jan – trok de wijde wereld in. Werk vinden was niet moeilijk. Het land was in oorlog met Frankrijk. Er waren soldaten nodig. Heel veel soldaten. Jan meldde zich aan. Ze zei dat ze zestien jaar was en werd meteen aangenomen. Jan leerde schieten en vechten en liet zich aan de haak slaan door Johanna, de dochter van de sergeant.

‘Jan, ik wil met je trouwen,’ zei Johanna op een dag.

Jan was zo verbaasd dat ze meteen ja zei. Een paar jaar later marcheerde Jan in colonne via Breda in de richting van Frankrijk. In Breda kregen de soldaten een paar dagen vrijaf. Op de Grote Markt gebeurde waar Jan al jaren bang voor was geweest: ze werd herkend. Plotseling klonk het: ‘Hé, Maria, wat doe jij hier?’ Tegen beter weten in keek Jan om. Ze stond oog in oog met de vrouw van de burgemeester. En ze wist het meteen: ze was ontmaskerd.

Voor het eerst in haar leven verdween Maria achter de tralies. Ze werd verbannen en moest beloven dat ze zich nooit meer als man zou verkleden.

Nee, aan die belofte had ze zich natuurlijk niet gehouden. Het was veel fijner om als man door het leven te gaan. Mannen konden gaan en staan waar ze wilden. Mannen konden veel makkelijker geld verdienen dan vrouwen. Opnieuw kwam Maria in het leger terecht.

Ze verzoon een nieuwe naam: Machiel van Handwerpen. En opnieuw trouwde ze, dit keer met Cornelia. Cornelia was een jonge vrouw die een baby verwachtte terwijl ze geen man had. Ze vond het fijn om te trouwen met een man die eigenlijk een vrouw was. Samen waren ze heel gelukkig. Tot soldaat Jan opnieuw werd herkend en opnieuw voor de rechter moest verschijnen. Nu in de stad Gouda.

Met een klap van zijn houten hamer op de tafel gaf de rechter te kennen dat het tijd was voor de uitspraak.

‘Omdat het voor vrouwen verboden is om zich als man voor te doen, veroordeel ik de verdachte tot verbanning uit Gouda en omstreken. Beloofd u dat u zich nooit meer zal verkleden als man?’

‘Dat belooft ik,’ zei Maria.

Maar of ze zich ook aan die belofte zou houden?

**Lees nog meer verhalen
over bijzondere vrouwen
van Arend van Dam:**

Bijgeloof

Een nachtwaker komt zijn baas tegen en die zegt dat hij voor twee dagen naar Engeland op zakenreis gaat. De nachtwaker zegt: 'U moet dat niet doen, want ik heb vannacht gedroomd dat uw vliegtuig gaat neerstorten.' De baas is niet bijgelovig, maar neemt het zekere voor het onzekere en pakt de boot. Als de baas in Engeland is, hoort hij dat het vliegtuig dat hij zou nemen is neergestort. Als de baas terugkomt heeft hij bloemen en een envelop vol geld mee om de medewerker te bedanken. Maar toch ontslaat hij hem. Waarom?

Antwoord: Een nachtwaker moet natuurlijk 's nachts wel wakker blijven!

Pieperpraat

'Waarom kijk je zo sip?' vraagt de ene aardappel aan de andere. Antwoordt de andere aardappel: 'Omdat mijn moeder in de puree zit!'

MOPPEN EN RAADSELS

Geel

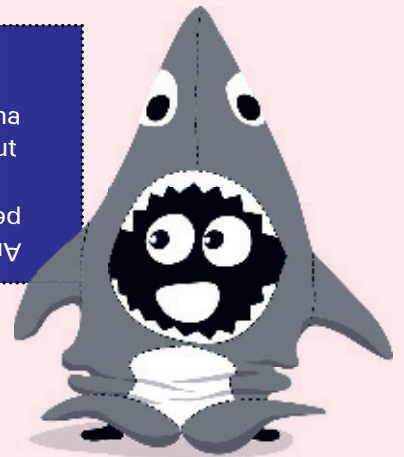
Het is geel en je kunt erop koken. Rara, wat is dat?

Antwoord: Een banaanreicht

Haairaadsel

Waarom zwemmen bijna alle haaien alleen in zout water?

Antwoord: Omdat ze van peper moeten niesen!

Geen gevaar

Wat heeft tanden, maar bijt nooit?

Antwoord: Een kam!

Wat een oen!

Twee oenen maken een fietstochtje. De ene oen laat zijn banden leeglopen. 'Waarom doe je dat?' vraagt de andere oen. 'Mijn zadel stond te hoog', antwoordt de ene oen. Vervolgens draait de andere oen zijn stuur én zijn zadel andersom. 'Hé, waarom doe je dat?' wil de ene oen weten. Antwoordt de andere oen: 'Denk je nou echt dat ik verder ga met zo'n oen als jij? Ik ga terug!'

Voetbalgroente

Welke groente kan goed voetballen?

Antwoord: Spitskool.

Vakantie? Scoop heeft het hartstikke druk met vliegeren, banaanvaren, glijden, waterballonnen gooien en surfen! Pfff...

PUZZELEN MET SCOOP

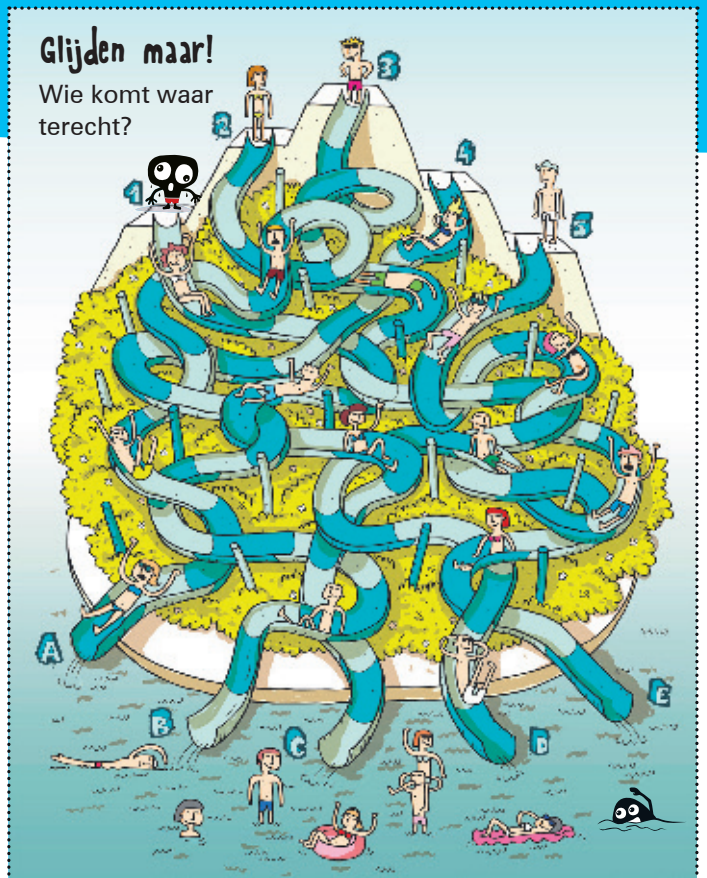
Surfsudoku

De wind waait, nu alleen nog de juiste kleur! Zorg ervoor dat alle zes kleuren maar één keer voorkomen per rij, kolom en vet omljnd vak van zes hokjes.

Glijden maar!

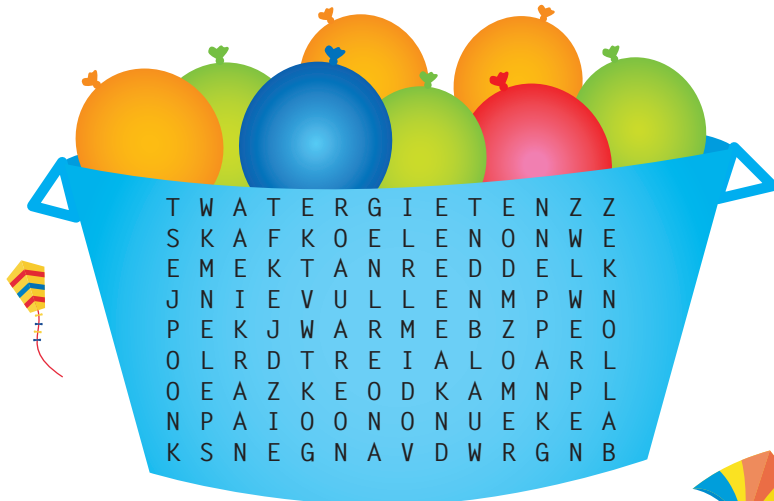
Wie komt waar terecht?

Splash!

Streep alle woorden weg in de blauwe emmer. De letters die overblijven vormen samen een advies voor bij een waterballonnengevecht.

afkoelen	gooien	smijten	water
ballon	kleddernat	spelen	werpen
blauw	knappen	vangen	zomer
doorweekt	knoopje	vullen	zon
gieten	kraan	warm	zwembad

T W A T E R G I E T E N Z Z
 S K A F K O E L E N O N W E
 E M E K T A N R E D D E L K
 J N I E V U L L E N M P W N
 P E K J W A R M E B Z P E O
 O L R D T R E I A L O A R L
 O E A Z K E O D K A M N P L
 N P A I O O N O N U E K E A
 K S N E G N A V D W R G N B

Gaan met die banaan!

Kijk die Scoop eens gaan!
Maar wat zegt-ie? Kraak
de code en ontdek het!

	T	E	C
	N	A	R
	H	K	D

Vliegerparen

Zoek alle dubbele vliegers bij
elkaar. Welke houd je over?

Kijk voor de oplossingen
op pagina 95

Zoek de 10 verschillen

ZELF IJS MAKEN

Hoe moeilijk is het?

- * Heel makkelijk. Dit recept kun je bijna met je ogen dicht maken
- ** Niet heel moeilijk, wel goed opletten
- *** Best een uitdaging maar met het resultaat maak je beslist diepe indruk

Lekker hoor, zo'n verfrissende Twister op een hete zomerdag. Maar de drie euro die je er bij de gemiddelde strandtent voor moet neertellen, geeft toch een nare bijmaak. Heb je deze vakantie ook je zakgeld zien verdampen aan veel te dure campingijsjes? Thuis maak je je ijs gewoon zelf. Helemaal niet zo moeilijk en véél lekkerder dan een raket of een magnum! Door Nathalie Strijker

** Aardbeienroomijs

Was de aardbeien en haal de kroontjes eraf. Pureer de aardbeien met een staafmixer, een stamper of gewoon met een vork. Meng de aardbeienpuree met de poedersuiker en het citroensap. Roer de melk en de slagroom erdoorheen. Als het goed is, ziet het er nu een beetje uit als een milkshake. Giet het mengsel in een plastic diepvriesbak. Zet de bak een uur in het vriesvak. Haal de bak eruit en klop het met een mixer los. Dat doe je om te voorkomen dat er harde bevroren stukjes in je ijs terechtkomen. Zet daarna weer terug in de vriezer. Haal de bak er na nóg een uur weer uit en mix weer even door. Na opnieuw een uur invriezen nog een laatste keer doormixen. Laat het ijs daarna zeker een uur met rust. Zet het een halfuur voordat je het wilt eten in de koelkast.

Nodig:
250 gram aardbeien
200 milliliter ongeklepte slagroom
200 milliliter melk
70 gram poedersuiker
1 eetlepel citroensap

Tips:

- Dit ijs kun je natuurlijk ook maken met andere soorten fruit. Met frambozen, peren of meloen bijvoorbeeld.
- Als je thuis een ijsmachine hebt, kun je dit recept natuurlijk ook gebruiken. Giet het mengsel in de machine en na een kwartiertje is je aardbeienijs klaar.

